

Vuoden parhaat vaikutusarvioinnit palkittiin YVA-päivillä

Hyvä YVA –palkinto myönnetään Fingridille Hanikivenniemen johtojärjestelyiden YVasta ja henkilökohtainen tunnustuspalkinto prof (emeritus) Markku Kuituselle. Tampereen rai-
tiotiehankeen vaikutusarvioinnille myönnetään kunniamaininta.

Yva ry palkitsee vuosittain ansiokkaita vaikutusarviointeja. Tänä vuonna palkinnot jaettiin YVA-päivässä Helsingissä 30.3.2017. Ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) tavoitteena on estää ja vähentää hankkeista, suunnitelmista ja ohjelmista aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Henkilökohtainen tunnustuspalkinto

Hyvä YVA –kilpailun yhteydessä voidaan myöntää henkilökohtainen tunnustuspalkinto henkilölle, joka on ansioitunut ympäristövaikutusten arvioinnin hyväksi tehdystä työstä. Tänä vuonna yhdistys myöntää ilolla tunnustuspalkinnon **professori (emeritus), dosentti Markku Kuituselle**. Kuitunen toimi Jyväskylän yliopistossa ympäristötieteen professorina erikoisalanaan ympäristövaikutusten arviointi ja hallinta. Kuitunen jäi virastaan eläkkeelle loppuvuodesta 2016.

Kuitunen on toiminut Suomen yliopistokentässä ympäristövaikutusten arvioinnin pioneeri-
na. Hänen professuurinsa, vuodesta 2001 (vakituksena 2004-) on maassamme ensimmäi-
nen nimenomaisesti ympäristövaikutusten arviointiin ja hallintaan keskittynyt oppituoli. Kui-
tunen on urallaan kehittänyt YVA:n menetelmiä sekä tehnyt uraauurtavaa YVA-alan tutki-
mista kotimaassa ja maailmalla sekä toiminut vierailevana professorina ja tutkijana Kii-
nassa, Australiassa ja Yhdysvalloissa. Tieteellisiä julkaisuja Kuitusella on useita kymme-
niä. Hänen tieteellistä uraansa leimaa monitieteellisyys.

Erityisesti yhdistys kiittää professori Kuitusta hänen ansioistaan opiskelijoiden johdattami-
sessa YVA:n pariin. Kuitunen on ohjannut yli 150 pro gradu –tutkielmaa ja 15 väitöskirjaa,
joista useat ovat liittyneet ympäristövaikutusten arvioimiseen ja osa nimenomaisesti YVA-
menettelyyn ja vastaaviin prosesseihin kansainvälisesti. Kuitusen korvaamaton panos
YVA:n hyväksi jatkuu näin hänen opiskelijoidensa työssä.

Taustaltaan Kuitunen on ekologi ja hänet tunnetaan paitsi mielenkiinnostaan ympäristövai-
kutusten arviointiin, myös laaja-alaisena ympäristöihmisenä ja lintuharrastajana.

Hyvä YVA –palkinto

Hyvä YVA –palkinto myönnettiin **Fingrid Oyj:lle YVA-menettelystä Hanhikivi 1 –
ydinvoimalaitoksen kantaverkkoon liittämiseen tarvittavat voimajohdot**. YVA-
menettelyssä on tarkasteltu 400 ja 110 kilovoltin voimajohtoreittejä, jotka sijoittuvat Pyhä-
joelle, Raaheen, Merijärvelle ja Kalajoelle. 400 kV voimajohtoreitin kokonaispituus on noin
51 km ja 110 kV voimajohtoreitin pituus noin 40 km. Osalla reiteistä on vaihtoehtoisia lin-
jauksia. Voimajohdot ovat välttämättömiä, mikäli Hanhikivi 1 –ydinvoimalaitos rakenne-
taan.

YVA-selostus on selkeä ja sen ymmärrettävyyteen kaikkien sidosryhmien osalta on panos-
tettu. Raportti on pitkä, mutta tarkasteltavaa aineistoakin on johtoreittien pituuden vuoksi
runsaasti. Esitystapa on selkeä ja perusteltu. Ensinnäkin esitetty vaikutukset vaikutustyypeit-

täin jaettuna pääryhmiin (vaikutukset luonnonympäristöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön, ihmisten elinoloihin sekä maankäyttöön kukin omassa luvussaan) ja sitten vaikutusten vertailu -kappaleessa yhteenvedona kullekin reittiosuudelle. Raportin rakenne helpottaa itseä kiinnostavimpien asioiden löytämistä, kuten esim. omaa tonttia lähinnä olevan reittiosuuden vaikutuksia kokonaisuutena.

Selostusta on havainnollistettu hyvin, mikä helpottaa monipuolisen aineiston sulattamista. Karttoja on runsaasti ja ne ovat selkeitä. Tulkinnan helpottamiseksi on usein käytetty rinnakkain sekä kartta- että ilmakuvapohjaa. Haitallisten vaikutusten ehkäisyn ja lieventämistoimenpiteiden käsittely on myös systemaattista jokaisen vaikutusosion päätteeksi. Myös käytöstä poiston jälkeiset vaikutukset on käsitelty järjestelmällisesti jokaisen vaikutusosion päätteeksi. Kunkin vaikutuksen herkkyyden ja muutoksen suuruuden luokitus on ollut systemaattista. Merkittävyyden arvioinnin perusteet on kuvattu selkeästi ja läpinäkyvästi, ja niiden esittämiseen on käytetty yhdenmukaista esitystapaa.

Hankkeen toisena hankevastaavana toimi Fennovoima. YVA on kuitenkin tehty Fingridin kehittämän YVA-mallin mukaisesti ja Fingridin raporttipohjia käyttäen. Fingrid katsottiin siten ensisijaiseksi hankevastaavaksi arvioinnin toteuttamistapojen kannalta.

Fingrid on aktiivisesti kehittänyt YVA-prosessiaan, YVA-raporttejaan sekä vaikutusten esittämisen havainnollisuutta. Yhtiö tekee jatkuvasti vaikutusten arviointeja ja käyttää niitä tärkeänä suunnittelun ja tiedonkulun työkaluna. Fingrid on selvästi panostanut YVA-arviointiansa parantamiseen senkin jälkeen, kun yhdistys edellisen kerran myönsi Hyvä YVA –palkinnon Fingridille 2011. Mm. merkittävyyden arvioinnin ja sen kriteerien avoin esittäminen askel askelelta on ennestäänkin laadukkaaseen raportointitapaan tervetullut lisäys.

Yhdistys myöntääkin Hyvä YVA –palkinnon Fingridille sekä tästä hyvin toteutetusta YVA-menettelystä että yleisemmin tunnustuksena YVA-menettelyiden ja etenkin YVA-raportoinnin kehittämiseksi tehdystä työstä.

Hyvä SOVA –palkinto

Hyvä SOVA –sarjassa ei jaeta tänä vuonna palkintoa.

Kunniamaininta (Hyvä SOVA)

Varsinaisen Hyvä SOVA –palkinnon sijasta Yva ry myöntää kunniamaininnan Hyvä SOVA –sarjassa Tampereen kaupungin raitiotiehankeeseen vaikutusarvioinnille.

Kyseessä ei ole SOVA-lain mukainen ympäristöseloste, joten vaikutusarviointi ei sovellu Hyvä SOVA –palkinnon sääntöjen mukaisesti palkittavaksi, vaan sille myönnetään kunniamaininta. Kunniamaininta koskee erityisesti vuonna 2016 valmistunutta *Tampereen raitiotien vaikutusarviointi* –raporttia. Raportti on selkeä ja miellyttävä lukea, ja siinä on käsitelty laajasti hankkeen eri vaikutustyyppisiä.

Lisäksi yhdistys kiittää Tampereen kaupunkia ja raitiotiehankeita siitä, että hankkeen eri vaikutuksia on proaktiivisesti selvitetty monipuolisesti jo useiden vuosien ajan suunnittelun rinnalla. Hanketta ja sen eri vaikutuksia on myös laajasti käsitelty eri sidosryhmien kanssa monivaiheisessa vuorovaikutusprosessissa.

YVA ja SOVA -menettelyt

YVA-laki (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä) tuli voimaan 1994 ja SOVA-laki (Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusarvioinnista) vuonna 2005. Maankäytön suunnitteluun liittyvästä vaikutusarvioinnista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (v 2000). Lait asettavat yleiset raamit vaikutusarviointien toteuttamiselle, mutta kukin hanke, suunnitelma ja ohjelma arvioidaan tapauskohtaisesti. Hyvät arviointikäytännöt edistävät ympäristönsuojelua ja hyvän elinympäristön rakentumista sekä ihmisille että luonnolle. Yva ry:n tavoitteena on kannustaa korkeatasoiseen arviointiin ja levittää tietoisuutta hyvistä esimerkeistä mm. palkintojen avulla.

Yva ry

Yva ry on vuonna 1994 perustettu yhdistys, joka toimii yhdyssiteenä ja keskustelufoorumina ympäristövaikutusten arvioinnin parissa toimivien kesken. Se edistää osallistuvaa ja eri arvot esille tuovaa suunnittelua. Yhdistyksen keskeisiä toimintamuotoja ovat YVA-alan vuotuisen päätapahtuman YVA-päivän järjestäminen sekä päivän yhteydessä jaettava Hyvä YVA palkinto. Lisätietoja yhdistyksestä ja sen toiminnasta <http://www.yvary.fi> Lisätietoja Hyvä YVA ja Hyvä SOVA -palkinnoista (palkintosäännöt ja aiemmat palkitut) <http://www.yvary.fi/yva-palkinto/>

Lisätietoja:

Yva ry:n puolesta Janna Riikonen puh 040 455 9620 (palkintoraadin pj)

YVA-menettelyjen osalta hankevastaavan ja muiden osapuolien yhteyshenkilöt yhteystietoineen löytyvät alla ilmoitetulta www.ymparisto.fi -palvelun hankesivulta.

Hyvä YVA: Fingrid

<http://www.ymparisto.fi/fi->

[Fl/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankeet/Hanhikiven_voimajohtohanke_Pyhajoki](http://www.ymparisto.fi/fi-Fl/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankeet/Hanhikiven_voimajohtohanke_Pyhajoki)

Hyvä SOVA –kunniamaininta: Tampereen raitiotiehankeen vaikutusarvioinnit

<http://www.tampere.fi/liikenne-ja-kadut/liikenne-ja-katusuunnittelu/raitiotie/suunnitelmat-ja-selvitykset.html#vaikutustenarvioinnit2016>